

УДК 327.83:316.77

DOI <https://doi.org/10.32782/2707-5206.2026.41.27>

Михайлюк О. О.

аспірант,

кафедра міжнародних відносин,

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара,

пр. Науки 72, Дніпро, 49045, Україна

E-mail: mykhailiuk198@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-6903-6295>

ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ М'ЯКОЇ СИЛИ: РОЛЬ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НОВІЙ АРХІТЕКТУРІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

У статті здійснено комплексне теоретико-аналітичне осмислення трансформації концепції м'якої сили в контексті цифровізації міжнародних відносин. Метою дослідження є концептуалізація та критичне переосмислення м'якої сили в умовах цифровізації міжнародних відносин, зокрема через аналіз трансформації її механізмів, носіїв та етичних вимірів під впливом цифрових технологій, платформених інфраструктур, алгоритмічного посередництва та нових форм інформаційної взаємодії. Методологічною основою виступає міждисциплінарний підхід, який поєднує інструменти політичної теорії, цифрових гуманітарних наук, міжнародних відносин і критичної платформенної політичної економії. У роботі досліджено динаміку взаємодії державних і недержавних акторів у цифрових середовищах, проаналізовано інструменти впливу (нарративи, кіберсимволіка, big data, штучний інтелект), а також виявлено нові простори реалізації м'якої сили – соціальні платформи, метавесвіти, віртуальні ком'юніті. Особливу увагу приділено кейсам США, Китаю та України як прикладам різних моделей цифрової м'якої сили. Окремо окреслено ризики цифрової нерівності, дефіциту глобального регулювання і відсутності етичних стандартів у сфері цифрового впливу. Практичне значення полягає у можливості використання результатів дослідження для вдосконалення зовнішньополітичних стратегій, формування міжнародного іміджу держави та розробки нормативної рамки цифрової дипломатії. Зроблено висновок, що цифрова м'яка сила перетворюється на ключовий механізм формування нової архітектури глобального впливу, вимагаючи перегляду традиційних уявлень про силу, легітимність та міжнародну взаємодію.

Ключові слова: цифрова дипломатія, платформенна влада, стратегічні нарративи, міжнародна комунікація, цифрова нерівність, демократія, штучний інтелект, кіберсимволіка.

Постановка проблеми в загальному вигляді, її зв'язок з науковими або практичними задачами. У сучасній системі міжнародних відносин спостерігається докорінна трансформація механізмів впливу, спричинена стрімким розвитком цифрових технологій. Класична концепція м'якої сили, запропонована Дж. Наєм як інструмент нематеріального впливу на основі культурної привабливості, ліберальних цінностей і політичної легітимності, поступово втрачає аналітичну універсальність. Зростання ролі соціальних мереж, платформеного капіталізму, алгоритмічного посередництва та інформаційної надлишковості суттєво

© Михайлюк О. О., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

ускладнює як механізми реалізації м'якої сили, так і критерії її вимірювання та етичного обґрунтування. У новій інформаційній реальності ефективність м'якої сили дедалі більше залежить не від змісту цінностей, які транслюються, а від архітектури цифрових платформ, візуального нарративу, інтенсивності емоційного впливу та здатності до масштабованого цифрового резонансу.

Цей зсув актуалізує потребу критичного переосмислення концепції м'якої сили в умовах постправди, цифрової дипломатії та мережевої геополітики. Виникає низка суперечностей: між моральною легітимністю і технологічним маніпулюванням, між глобальною присутністю і структурною цифровою нерівністю, між національним суверенітетом і транснаціональною природою цифрових середовищ. Сучасна м'яка сила функціонує в гібридному полі між переконанням і контролем, демократією і цензурою, емоційним залученням і алгоритмічною селекцією. Відтак, традиційна дихотомія «м'яка – жорстка» сила більше не є достатньою для опису складної динаміки цифрового впливу у глобальній політиці.

У фокусі наукової проблеми постає необхідність теоретичного оновлення і практичного перепроєктування концепту м'якої сили як Soft Power 2.0 – тобто як системи багатовимірного впливу, що інтегрує культурні, технологічні та комунікативні елементи у режимі реального часу. Особливої актуальності набуває вивчення цифрової м'якої сили в контексті функціонування ШІ, метавесвітів, глобальної етики цифрового впливу та нових форм інформаційної геостратегії. Проблема полягає в тому, що держава та інші актори міжнародної політики часто використовують цифрову м'яку силу без належного нормативного або етичного регулювання, що породжує нові ризики маніпуляції, цензури, порушення прав людини та нерівного доступу до глобального інформаційного простору. Отже, необхідним є переосмислення м'якої сили не лише як політичного інструменту, а як складного феномену на перетині міжнародних відносин, технологічного розвитку та етики цифрової комунікації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, методологічної основи дослідження. Здійснений аналіз літератури свідчить про високий рівень академічного зацікавлення трансформацією м'якої сили в умовах цифровізації. Класичні праці Дж. Ная (Nye, 2004) та Р. Кеогена і Дж. Голдстейна (Keohane & Goldstein, 2001) створили теоретичне підґрунтя для розуміння нематеріального впливу, тоді як більш нові дослідження – зокрема роботи А. Міскіммона, Б. О'Лофліна, Л. Розелла, І. Манора та А. Чадвіка, – фокусуються на стратегічних нарративах, гібридності медіа-середовища та цифровій дипломатії (Miskimmon, O'Loughlin & Roselle 2013; Manor, 2019; Chadwick 2017). У працях О. С. Адесіни (Adesina, 2017), С. Бйоли та М. Голмса (Bjola & Holmes, 2015), а також П. Сайба (Seib, 2012) розкрито нові формати дипломатичної взаємодії, зокрема через соціальні медіа, що змінюють саму природу міждержавної комунікації. Т. Гіллеспі та Р. Горва приділяють особливу увагу алгоритмізації впливу (Gillespie, 2018; Gorwa, 2019), Н. Селвін – цифровим нерівностям (Selwyn, 2004), Н. Колдрі, У. Мехіас, Д. Джин – платформній асиметрії (Couldry & Mejias, 2020; Jin, 2015). Українські дослідження представлені роботами П.Г. Петрова та співавторів В.А. Вершини, І.К. Головка (Petrov, 2021–2024; Petrov, Vershyna, Holovko, 2025), суттєво доповнюють глобальний дискурс, акцентуючи на практичному вимірі використання цифрових технологій у зовнішньополітичній комунікації України. Вони демонструють, як цифрова публічна дипломатія, національний брендинг і інфраструктури комунікації стали елементами цифрової м'якої сили держави в умовах війни та

глобального інформаційного конфлікту. Таким чином, аналіз літератури засвідчує перехід до нової парадигми Soft Power 2.0, де цифрове середовище виступає не лише каналом, а й змістом м'якого впливу.

Метою статті є концептуалізація та критичне переосмислення м'якої сили в умовах цифровізації міжнародних відносин, зокрема через аналіз трансформації її механізмів, носіїв та етичних вимірів під впливом цифрових технологій, платформених інфраструктур, алгоритмічного посередництва та нових форм інформаційної взаємодії.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням наукових результатів. У науці про міжнародні відносини концепція м'якої сили посідає ключове місце в аналізі нематеріальних інструментів впливу держави на міжнародній арені. Її теоретичне оформлення відбулося на зламі 1980–1990-х років, завдяки дослідницькій діяльності Дж. Нає, який окреслив фундаментальне розрізнення між «твердою» та «м'якою» силою. Най визначив м'яку силу як здатність держави досягати бажаних результатів у міжнародному середовищі через привабливість своєї культури, політичних цінностей і зовнішньополітичної легітимності, а не через примус або фінансове стимулювання (Nye, 2004). У центрі концепції – переконання, а не примус, наратив, а не наказ. Таким чином, м'яка сила репрезентує здатність формувати міжнародну поведінку за допомогою символічних, культурних та ідеологічних ресурсів.

Попри широке визнання концепції, вже на початку XXI століття вона зазнала багаторівневої критики. Дослідники почали ставити під сумнів універсальність та операціональність концептуального каркасу, запропонованого Дж.Наєм. Зокрема, дослідники звертали увагу на те, що привабливість культури або цінностей є контекстуальною і не завжди призводить до передбачуваного політичного результату (Keohane & Goldstein, 2001). Водночас реалізація м'якої сили є значно складнішою в умовах поліваріантної глобальної системи, де актори вже не обмежуються державами. Стрімке зростання ролі недержавних гравців, транснаціональних корпорацій, глобальних медіа та соціальних мереж трансформували механізми і канали м'якого впливу, зробивши їх частиною складних мереж взаємодії у поствестфальському міжнародному порядку (Risse, 2011).

Критика концепції також зосереджувалася на її нормативному потенціалі. М'яка сила часто ототожнювалася з позитивним, ненасильницьким впливом, однак, вона здатна бути інструментом маніпуляції та інформаційного конструювання реальності, особливо у сфері публічної дипломатії (Cull, 2009). Таке розширення рамки розуміння м'якої сили вказує на її перетворення на полісемантичний і навіть політично навантажений термін. У цьому контексті дедалі частіше лунають заклики до формулювання нових парадигм впливу, таких як smart power чи sharp power, які враховують гібридний і маніпулятивний характер сучасної інформаційної політики (Walker, 2016).

Особливої актуальності переосмислення концепції м'якої сили набуло у добу постправди, явища, що характеризується домінуванням емоцій над фактами та ерозією традиційних авторитетів знання. У цьому контексті традиційні канали комунікації між державами та суспільствами зазнали радикальної трансформації. Цифрові медіа, платформи Web 2.0, а згодом і Web 3.0 створили нові середовища, в яких інформація циркулює нелінійно, швидко та поза межами державного контролю. Уміння формувати наративи, генерувати культурні коди та репрезен-

тувати цінності через діджитал-контент стало ключовим ресурсом сучасної м'якої сили, з особливою увагою до візуальних, емоційних та вірусних характеристик інформації (Miskimmon, O'Loughlin, & Roselle, 2013).

Паралельно з цим, інформаційне переважання стало новим викликом для держав, що прагнуть ефективно реалізовувати м'який вплив. У світі надмірного обсягу даних та обмеженої уваги аудиторій, питання не лише у створенні привабливого іміджу, а у здатності бути почутим. Зростаюче значення має алгоритмічне посередництво, коли видимість і привабливість контенту визначається не лише його змістом, а й механізмами його розповсюдження (Gillespie, 2018). Такий розвиток спричиняє ще глибші розмежування між «новими» і «старими» формами м'якої сили, вимагаючи її інтерпретації крізь призму цифрової політики, технологій та комунікативної стратегічності.

М'яка сила у XXI столітті більше не може розглядатися виключно як функція культурної привабливості чи морального авторитету. Вона дедалі більше залежить від технологічного середовища, цифрових інфраструктур та здатності адаптуватися до нових інформаційних реалій. Сучасна м'яка сила – це сила наративів, алгоритмів і цифрової присутності, що функціонує у складному середовищі постправди, гібридних загроз і інформаційної конкуренції. Її дослідження потребує мультидисциплінарного підходу, поєднуючи політичну теорію, міжнародні відносини, комунікаційні студії та цифрову соціологію. У XXI столітті цифрові технології стали не лише інструментом комунікації, а й структуроутворюючим чинником нової глобальної епістемології, в межах якої формується політична свідомість, ідентичності та механізми впливу. У цьому контексті м'яка сила як концепт зазнає радикального переосмислення: вона дедалі більше проявляється не як сукупність культурних атракторів, а як мережевий, алгоритмізований і візуалізований вплив, який реалізується у віртуалізованих просторах політичної взаємодії. Цифрові медіа, соціальні платформи, генеративні алгоритми та інфраструктури великих даних стають ключовими носіями м'якої сили, реконфігуруючи ієрархії впливу у глобальному інформаційному середовищі (Chadwick, 2017; Petrov, 2024).

Цифрові медіа, зокрема платформи Web 2.0 і Web 3.0, створили безпрецедентну можливість для формування та розповсюдження політичних наративів, які більше не є прерогативою держав або традиційних ЗМІ. Завдяки вірусній природі цифрового контенту, політичні меседжі можуть миттєво масштабуватись до глобального рівня без необхідності централізованої підтримки або офіційного статусу. У цьому процесі наратив виступає не лише як інструмент ідеологічного конструювання, а як форма геостратегічного позиціонування у цифровому просторі. Згідно з концепцією стратегічних наративів, успішна конкуренція за вплив у міжнародній системі дедалі більше залежить від здатності формувати привабливі, когерентні та емоційно резонансні оповідки, які структурують сприйняття міжнародної реальності різними аудиторіями (Miskimmon, O'Loughlin і Roselle 2013).

У цьому сенсі віртуальні простори, як-от соціальні мережі, онлайн-ігрові середовища, відеоплатформи та навіть метавсесвіти, стають новими аренами геополітичного впливу, де здійснюється боротьба за свідомість і лояльність громадян, незалежно від їхнього географічного розташування. Ці простори не є нейтральними: вони структуровані за логікою комерційних алгоритмів, що визначають ієрархії видимості контенту, а також політичних уподобань платформ, які здійснюють модерацію відповідно до власних нормативних рамок (Gillespie, 2018). Вони

створюють так звану «платформену політичну економію м'якої сили», в межах якої держави, корпорації, медіаактори та громадянське суспільство конкурують за контроль над інтерпретацією глобальних подій. Прикладом цього може слугувати використання TikTok, YouTube чи Telegram у геополітичних конфліктах, де зіштовхуються не лише армії, а й культурні та ціннісні наративи.

Окрім контентного аспекту, цифрова м'яка сила ґрунтується також на інфраструктурному та технократичному рівнях, які виявляються через цифрову репутацію держав. Цей феномен пов'язаний із формуванням державного іміджу в умовах *datafied society* – суспільства, де будь-яка соціальна реальність опосередковується даними. У цьому контексті *big data* виступають як інструмент не лише аналітики, а й прогнозування та впливу на політичну поведінку, що трансформує м'яку силу в більш інженерний, цілеспрямований процес (Couldry & Mejias, 2019). Штучний інтелект, зокрема генеративні моделі, стає інструментом реплікації культурних продуктів, автоматизованої дипломатичної комунікації та персоналізованої взаємодії з аудиторіями – усе це посилює ефективність м'якого впливу, але водночас знижує його прозорість та підвищує ризики етичної ерозії.

Ключову роль у цьому процесі відіграє кіберсимволіка – використання символів, мемів, візуальних метафор та знакових артефактів у цифровому просторі, які репрезентують політичну ідентичність держави або актора. Кіберсимволіка – це не просто елемент онлайн-культури, а стратегічний ресурс м'якої сили, який здатен створювати емоційно насичені образи, що стають елементами глобального колективного уявного. Саме через такі візуальні структури формуються культурні бренди держав, які виступають альтернативою класичній дипломатії і стають вирішальними у боротьбі за міжнародну легітимність (Szondi, 2008).

Цифрові технології не лише доповнюють традиційні інструменти м'якої сили, але й радикально трансформують саму її сутність, перетворюючи її на поліструктурний, багатовимірний і технологічно детермінований феномен. В епоху цифрової глобалізації держави змушені переглядати свої стратегії м'якої сили, враховуючи логіку алгоритмів, економіку уваги та здатність формувати релевантні наративи у цифрових середовищах. У цьому сенсі м'яка сила стає не просто інструментом – вона стає полем конкуренції за семіотичну владу у гіперпов'язаному світі. У сучасній системі міжнародних відносин цифровізація постає не просто як технологічний тренд, а як фундаментальний вектор трансформації структур глобального управління, дипломатичних механізмів та ієрархій впливу. В епоху постмодерної глобалізації, коли класичні вертикалі влади дедалі частіше замінюються децентралізованими мережами взаємодії, цифрова дипломатія стає не лише каналом комунікації, а новим типом політичної практики, що структурує міждержавні відносини (Bjola & Holmes, 2015). Цей зсув від централізованої дипломатії до багатовекторної цифрової взаємодії, парадипломатії тощо означає появу політичної парадигми, у якій класичні інституції поступаються місцем алгоритмічним середовищам, що визначають ритми міжнародного дискурсу (Petrov, Petrov, Vershyna, Holovko, 2025).

Цифрова дипломатія, або ж електронна дипломатія, охоплює використання інформаційно-комунікаційних технологій державними та недержавними акторами з метою досягнення зовнішньополітичних цілей. Вона реалізується не лише як інструмент публічної дипломатії, а як спосіб оперативного реагування, кризової комунікації, а також – формування стратегічних наративів через соціальні медіа, онлайн-платформи, мультимедійні формати. Її сутність полягає у зміщенні центру

ваги з ієрархічного управління до гнучких мереж, що дозволяє швидше адаптуватися до динаміки інформаційного середовища, водночас підвищуючи ризики неконтрольованих інтерпретацій і маніпуляцій (Manor, 2019). Однією з ключових трансформацій, спричинених цифровізацією, є демократизація доступу до м'якої сили. В умовах гіпермедіатизованого світу нові гравці – неурядові організації, міста, субнаціональні спільноти, активісти, цифрові інфлюенсери – отримують можливість впливати на міжнародний порядок денний, обходячи класичні канали дипломатичного впливу. Це руйнує монополію держав на легітимний зовнішньополітичний дискурс і створює мультиакторну екосистему, в якій боротьба за увагу, легітимність і символічний капітал відбувається у реальному часі та на глобальному рівні (Seib, 2012). Така ситуація породжує як нові можливості для посилення глобальної демократії, так і виклики для державної суб'єктності, яка повинна конкурувати за авторитет у переповненому інформаційному середовищі (Petrov, 2021).

Кросплатформенна дипломатія, яка охоплює комунікацію через різні цифрові інтерфейси – від Twitter і Telegram до віртуальної реальності та метавесвітів – свідчить про фрагментацію і одночасно інтеграцію цифрового простору міжнародних відносин. Соціальні мережі стають не просто каналами інформаційної дипломатії, а просторами формування дискурсивної гегемонії, де відбувається конкуренція за інтерпретацію подій, норм і цінностей (Adesina, 2017). Багато держав ведуть активну зовнішньополітичну діяльність у цифрових платформах, інтегруючи в комунікаційні стратегії елементи гейміфікації, штучного інтелекту та візуальної пропаганди. При цьому Twitter-дипломатія (Twiplomacy), що починалась як маргінальне явище, трансформувалась у легітимний і потужний засіб офіційної міжнародної взаємодії, а метавесвіти окреслюються як майбутні простори дипломатичних практик (Petrov, Vershyna, Holovko, 2025).

У контексті цифровізації неможливо оминати питання міжнародної демократії, яка постає водночас як ціннісна норма і як інституційна система, що зазнає радикальної трансформації. З одного боку, цифрові технології сприяють ширшому залученню громадян до глобальних процесів – від онлайн-петицій і віртуальних протестів до участі в глобальних кампаніях через соціальні мережі. З іншого боку, нові форми впливу несуть у собі ризики інформаційної маніпуляції, контролю через алгоритми, пригнічення альтернативних голосів через цифрову цензуру. У цій конфігурації поняття м'якої сили не лише розширюється, а й переплітається з такими концептами, як цифрові права, інформаційна справедливість та платформенна етика (Hintz, Dencik, & Wahl-Jorgensen, 2019).

Цифровізація міжнародних відносин призводить до фундаментальної зміни у самій архітектурі глобального впливу. Влада у XXI столітті дедалі більше зумовлена не лише матеріальними ресурсами чи дипломатичними інституціями, а здатністю мобілізувати цифрову присутність, оперувати алгоритмами уваги та створювати транснаціональні наративи. М'яка сила стає модульною, рідинною, гнучкою – і потребує нових аналітичних інструментів для її розуміння в умовах епохи цифрової модерності.

У глобальному контексті м'яка сила дедалі більше проявляється не як гомогенний концепт, а як сукупність практик, що адаптуються до цифрової екосистеми кожного окремого державного чи недержавного актора. Сутність цих практик визначається стратегічною здатністю мобілізувати цифрові платформи, наративи й технології для досягнення зовнішньополітичних цілей. Глобальні гравці, такі

як Сполучені Штати, Китай і Україна, реалізують цифрову м'яку силу у різних форматах, що відображають їхні політичні системи, комунікативні культури та геополітичні інтереси.

Американська цифрова м'яка сила тривалий час утримує гегемонну позицію в культурно-комунікативному просторі завдяки розвинутій інфраструктурі розважальних платформ, таких як Netflix, YouTube, Disney+, Spotify та ін. Ці платформи, за своєю суттю, транслюють глобалізований західний культурний код, у якому домінують індивідуалізм, ліберальні цінності, плюралізм і технологічний прогрес. Netflix зокрема відіграє роль транснаціонального агента символічної гегемонії, поширюючи у світі не лише розважальний контент, а й соціально-політичні нарративи, які укріплюють глобальну привабливість американської моделі життя [Lobato, 2019]. Таке «контентне імперіалізування» дозволяє США делегувати частину м'якого впливу приватному сектору, що водночас забезпечує ефективність і гнучкість дії, уникаючи традиційного дипломатичного формалізму. YouTube як платформа саморепрезентації та політичної комунікації ще більше розширює простір культурної експансії, оскільки дозволяє як американським, так і локальним суб'єктам залучатись до виробництва і розповсюдження культурно-політичного контенту, у межах якого відтворюється американський ідеологічний ландшафт. На противагу цій відкритій моделі, Китай реалізує стратегію цифрової м'якої сили в межах авторитарно-інституціоналізованої парадигми, яка передбачає контроль над цифровими комунікаціями як усередині країни, так і на зовнішньому рівні. Проект «Цифрового Шовкового шляху» (Digital Silk Road) – частина ширшої ініціативи Belt and Road – демонструє, як цифрові інфраструктури (5G, кабельні мережі, хмарні сервіси) використовуються для формування залежностей та поширення китайського технологічного стандарту за межами КНР. У цьому контексті TikTok, попри свою комерціалізовану оболонку, відіграє функцію м'якої сили, оскільки створює середовище для культурного обміну, в якому китайські цінності, естетики й технології поступово інтегруються у глобальний медіапотік. Водночас китайська стратегія включає елементи цифрової цензури та маніпуляції алгоритмами, що дозволяє формувати сприятливий образ КНР, блокуючи критику і просуваючи офіційні нарративи. Така подвійність – поєднання відкритості й контролю – є специфічною рисою китайської цифрової м'якої сили, яка прагне зруйнувати західну монополію на символічне домінування у цифровому середовищі (Jenkins та ін., 2013).

Окрему увагу у світовому полі м'якої сили привертає Україна, яка після 2014 року, а особливо в умовах повномасштабної війни з 2022 року, здійснює унікальну цифрову мобілізацію нарративів, емоцій та політичного іміджу. Українська стратегія м'якої сили базується на трьох взаємопов'язаних вимірах: комунікаційному, нарративному та візуально-символічному. Через соціальні платформи, офіційні канали, відеоконтент та онлайн-брендинг, українська держава та громадянське суспільство формують привабливий образ України як демократичної, інноваційної, гідної боротьби нації. Важливо, що нарратив «Україна = демократія» став лінією глобального мобілізаційного ресурсу, який апелює до моральних уявлень про свободу, гідність і захист ліберального порядку. Ця нарративна конструкція активізується як з боку держави, так і у горизонтальних цифрових ініціативах. Унікальність української цифрової м'якої сили полягає також у гібридності її реалізації: поєднання офіційної дипломатії, цифрового активізму, гумору (через меми), персоніфікованого лідерства (образ Володимира Зеленського

як медіафігури) та культурного брендингу (від сучасної музики до арт-проектів). Усе це формує постгероїчний, емоційно насичений образ, який успішно конкурує за увагу в медіапросторі глобального Півночі та Півдня. Водночас цифрова м'яка сила України функціонує як елемент нової моделі демократичної саморепрезентації у міжнародному середовищі, що базується не лише на інституціях, а й на здатності до швидкої адаптації, емоційного зв'язку з аудиторією та відкритості до співпраці з недержавними цифровими суб'єктами (Petrov, 2023; Petrov 2021).

Практики цифрової м'якої сили відображають структурну асиметрію міжнародної системи, водночас слугуючи індикатором її трансформації. Якщо США експортують цінності через цифрову культурну гегемонію, Китай – через інфраструктурний контроль і платформену дисципліну, то Україна – через горизонтальну мобілізацію емоційних наративів, що апелюють до демократичної солідарності. Ці стратегії не лише демонструють різні моделі використання цифрових інструментів, а й вказують на нову конфігурацію м'якої сили, в якій контент, платформи і аудиторії взаємодіють у динамічному трикутнику глобального впливу.

Цифрова м'яка сила, незважаючи на свій привабливий потенціал у сфері глобального впливу, не є нейтральним чи універсально доступним інструментом. Як форма влади, що опирається на інфраструктури комунікації, інформаційні ресурси та алгоритмічні системи, вона неминуче відображає існуючі глобальні асиметрії – економічні, технологічні, культурні та політичні. Однією з фундаментальних проблем, яка загрожує демократизації цифрової м'якої сили, є структурна цифрова нерівність – нерівномірний доступ до технологій, цифрової грамотності та глобальних інформаційних потоків між країнами, регіонами та соціальними групами (Selwyn, 2004). Це явище перетворює цифрову м'яку силу на елітарний ресурс, доступний насамперед високорозвиненим державам або акторам із доступом до цифрових хабів виробництва знань та інфраструктури розповсюдження.

На глобальному рівні цифрова нерівність відображається у «цифровому розриві», який вказує не лише на відсутність технологій у певних країнах, а й на відсутність здатності ефективно інтегруватися у глобальні цифрові екосистеми. Відтак, країни Глобального Півдня часто опиняються у позиції об'єкта, а не суб'єкта цифрового впливу. Їхні цифрові ландшафти колонізуються контентом, платформами і наративами, виробленими в інформаційно домінантних державах, що лише посилює епістемологічну нерівність у глобальному порядку (Couldry & Mejias, 2019). У результаті цифрова м'яка сила сприяє не рівності, а новій формі «платформеного імперіалізму» (Jin, 2015), де гегемонія зберігається через контроль над інтерфейсами, алгоритмами й потоками даних.

Іншим ключовим викликом є відсутність чітко визначеного нормативного простору, у якому могла б функціонувати цифрова м'яка сила. Регуляція цифрового середовища відбувається в умовах постійної напруги між національним суверенітетом і глобальними стандартами. З одного боку, держави прагнуть захистити свій інформаційний простір, національні інтереси та культурні цінності, іноді вдаючись до обмежень, цензури або суворого контролю над даними. З іншого – існує потреба у виробленні глобальних, універсально легітимних правил, які б регулювали функціонування цифрових платформ, захищали цифрові права користувачів та забезпечували відкритість і прозорість глобального цифрового простору (Gorwa, 2019).

Ця колізія між національним і глобальним проявляється у боротьбі за суверенітет над даними, де держави – особливо авторитарні – прагнуть будувати суверенні інтер-

нети, цифрові кордони та інститути внутрішньої кібербезпеки. Така логіка «цифрової фортифікації» суперечить ідеї інтернаціоналізованої цифрової м'якої сили, оскільки створює фрагментований, політично фільтрований інформаційний простір. Водночас транснаціональні корпорації, які є ключовими акторами у виробництві цифрового впливу, діють поза межами класичної юрисдикції, що унеможлиблює ефективне регулювання їхньої політичної ролі на міжнародній арені (Кауе, 2019).

Етичний вимір цифрової м'якої сили також залишається невизначеним. Її застосування часто супроводжується ризиками маніпуляції, дезінформації, селективного висвітлення, впливу на емоційну сферу через візуальний контент або персоналізовані алгоритми. Відтак, м'яка сила втрачає свою «моральну» перевагу і набуває ознак гібридного тиску, що розмиває межу між переконанням і прихованим примусом. Цей виклик вимагає розробки глобальної цифрової етики, яка б окреслила допустимі рамки впливу у межах інформаційного суверенітету, захисту прав людини та недискримінації у доступі до цифрових благ (Floridi, 2015). Проте, враховуючи політичні суперечності між глобальними гравцями, така етика залишається радше нормативним ідеалом, ніж реальною практикою. Ризики, обмеження та етичні дилеми, пов'язані з цифровою м'якою силою, вказують на необхідність переосмислення її концептуального фундаменту. Вона вже не є суто позитивним ресурсом впливу, а функціонує у гібридному режимі, де поєднуються привабливість і контроль, відкритість і винятковість, емоційність і алгоритмічність. Без подолання цифрової нерівності та формування глобальних регуляторних рамок, м'яка сила ризикує стати інструментом нової цифрової гегемонії, що замість зближення сприятиме подальшій фрагментації міжнародного порядку.

Висновки дослідження та перспективи подальших досліджень у даному напрямку. Цифрові технології трансформували м'яку силу з інструмента культурної привабливості у складну, багаторівневу архітектуру впливу, що базується на алгоритмах, інтерфейсах та управлінні інформаційними потоками. У глобальній системі, де символічний контроль дедалі частіше витісняє матеріальні важелі влади, м'яка сила стає формою структурної домінації – здатністю формувати орієнтації, уявлення та поведінкові патерни транснаціональних аудиторій через цифрові середовища. Цей зсув актуалізує необхідність переосмислення поняття м'якої сили як технополітичного інструменту глобального порядку.

У цьому контексті ідея Soft Power 2.0 репрезентує спробу інтегрувати традиційні культурно-символічні ресурси з цифровими механізмами впливу. Така м'яка сила функціонує у режимі реального часу, опирається на динамічну персоналізацію меседжів, взаємну комунікацію та алгоритмічне посередництво. Новими суб'єктами виступають не лише держави, а й цифрові спільноти, інфлюенсери, бренди, комунікаційні платформи – тобто вся гетерогенна екосистема цифрової взаємодії, в якій відбувається боротьба за легітимність, увагу та довіру.

Майбутнє м'якої сили залежатиме від здатності інтегрувати технологічні інновації – насамперед штучний інтелект, метавесвіти та автоматизовані платформи впливу – у прозору й етично верифіковану модель глобальної взаємодії. Водночас ця перспектива містить значні ризики, пов'язані з непрозорістю алгоритмів, маніпуляцією емоціями та потенційною ерозією демократичних цінностей. У цьому контексті постає необхідність у міждисциплінарному підході до вивчення цифрової м'якої сили, що поєднає міжнародні відносини, етику III, цифрові гуманітарні науки та права людини.

Reference [Список використаної літератури]

- Adesina, O. S. (2017). Foreign policy in an era of digital diplomacy. *Cogent Social Sciences*, 3(1) [in English]. [Adesina, O. S. Foreign policy in an era of digital diplomacy. *Cogent Social Sciences*. 2017. № 3(1). DOI: <https://doi.org/10.1080/23311886.2017.1297175>]
- Bjola, C., & Holmes, M. (Eds.). (2015). *Digital diplomacy: Theory and practice*. Routledge. [in English]. [Bjola C., Holmes M. (Eds.). *Digital diplomacy: Theory and practice*. Routledge, 2015. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781315730844>.]
- Chadwick, A. (2017). *The hybrid media system: Politics and power* (2nd ed.). Oxford University Press. [in English]. [Chadwick, A. *The hybrid media system: Politics and power* (2nd ed.). Oxford University Press, 2017.]
- Couldry, N., & Mejias, U. A. (2020). *The costs of connection: How data is colonizing human life and appropriating it for capitalism*. Stanford University Press [in English]. [Couldry N., Mejias U. A. *The costs of connection: How data is colonizing human life and appropriating it for capitalism*. Stanford University Press, 2020. DOI: <https://doi.org/10.1093/sf/soz172>.]
- Cull, N. J. (2009). *Public diplomacy: Lessons from the past*. Figueroa Press [in English]. [Cull N. J. *Public diplomacy: Lessons from the past*. Figueroa Press, 2009. URL: <https://uscpublicdiplomacy.org/sites/default/files/legacy/publications/perspectives/CPDPerspectivesLessons.pdf> (дата звернення: 09.01.2026).]
- Floridi, L. (2015). *The Onlife Manifesto: Being Human in a Hyperconnected Era*. Springer [in English]. [Floridi L. *The Onlife Manifesto: Being Human in a Hyperconnected Era*. Springer, 2015. <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-319-04093-6> (дата звернення: 06.01.2026).]
- Gillespie, T. (2018). *Custodians of the Internet: Platforms, content moderation, and the hidden decisions that shape social media*. Yale University Press [in English]. [Gillespie T. *Custodians of the Internet: Platforms, content moderation, and the hidden decisions that shape social media*. Yale University Press, 2018.]
- Gorwa, R. (2019). The platform governance triangle: Conceptualizing the informal regulation of online content. *Internet Policy Review*, 8(2) [in English]. [Gorwa R. The platform governance triangle: Conceptualizing the informal regulation of online content. *Internet Policy Review*. 2019. № 8(2). DOI: <https://doi.org/10.14763/2019.2.1407> .]
- Hintz, A., Dencik, L., & Wahl-Jorgensen, K. (2019). *Digital citizenship in a datafied society*. Polity Press [in English]. [Hintz A., Dencik L., Wahl-Jorgensen K. *Digital citizenship in a datafied society*. Polity Press, 2019. DOI: <https://doi.org/10.1515/commun-2020-2086>.]
- Jenkins, H., Ford, S., & Green, J. (2013). *Spreadable media: Creating value and meaning in a networked culture*. NYU Press [in English]. [Jenkins, H., Ford, S., Green J. *Spreadable media: Creating value and meaning in a networked culture*. NYU Press, 2013.]
- Jin, D. Y. (2015). *Digital platforms, imperialism and political culture*. Routledge [in English]. [Jin D. Y. *Digital platforms, imperialism and political culture*. Routledge, 2015. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781315717128>.]
- Kaye, D. (2019). *Speech police: The global struggle to govern the Internet*. Columbia Global Reports [in English]. [Kaye D. *Speech police: The global struggle to govern the Internet*. Columbia Global Reports, 2019.]
- Keohane, R. O., & Goldstein, J. (2001). *Ideas and foreign policy: Beliefs, institutions, and political change*. Cornell University Press [in English]. [Keohane R. O., Goldstein J. *Ideas and foreign policy: Beliefs, institutions, and political change*. Cornell University Press, 2001.]
- Lobato, R. (2019). *Netflix nations: The geography of digital distribution*. NYU Press [in English]. [Lobato R. *Netflix nations: The geography of digital distribution*. NYU Press, 2019. URL: <https://nyupress.org/9781479804948/netflix-nations/> (дата звернення: 12.01.2026).]
- Manor, I. (2019). *The digitalization of public diplomacy*. Springer. [in English]. [Manor I. *The digitalization of public diplomacy*. Springer, 2019. DOI: <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-030-04405-3>.]
- Miskimmon, A., O'Loughlin, B., & Roselle, L. (2013). *Strategic narratives: Communication power and the new world order*. Routledge [in English]. [Miskimmon A., O'Loughlin B., Roselle L. *Strategic narratives: Communication power and the new world order*. Routledge, 2013. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781315871264>.]
- Nye, J. S. (2004). *Soft power: The means to success in world politics*. Public Affairs [in English]. [Nye J. S. *Soft power: The means to success in world politics*. Public Affairs, 2004.]
- Risse, T. (2011). *Governance without a state? Policies and politics in areas of limited statehood*. Columbia University Press [in English]. [Risse T. *Governance without a state? Policies and politics in areas of limited statehood*. Columbia University Press, 2011. URL: <https://cup.columbia.edu/book/governance-without-a-state/9780231151207> (дата звернення: 15.01.2026).]
- Seib, P. (2012). *Real-time diplomacy: Politics and power in the social media era*. Palgrave Macmillan [in English]. [Seib P. *Real-time diplomacy: Politics and power in the social media era*. Palgrave Macmillan, 2012.]
- Selwyn, N. (2004). Reconsidering political and popular understandings of the digital divide. *New Media & Society*, 6(3), 341-362 [in English]. [Selwyn N. Reconsidering political and popular understandings of the digital divide. *New Media & Society*. 2004. № 6(3). С. 341-362. DOI: <https://doi.org/10.1177/1461444804042519>.]

- Szondi, G. (2008). Public diplomacy and nation branding: Conceptual similarities and differences. *Discussion Papers in Diplomacy, Netherlands Institute of International Relations Clingendael* [in English]. [Szondi G. Public diplomacy and nation branding: Conceptual similarities and differences. *Discussion Papers in Diplomacy, Netherlands Institute of International Relations Clingendael*. 2008. URL: <https://www.clingendael.org/publication/public-diplomacy-and-nation-branding-conceptual-similarities-and-differences> (дата звернення: 06.01.2026).]
- Walker, C. (2016). The hijacking of «soft power». *Journal of Democracy*, 27(1), 49-63 [in English]. [Walker C. The hijacking of «soft power». *Journal of Democracy*. 2016. № 27(1). С. 49–63.]
- Petrov, P. (2023). Political communication technologies in international relations of Ukraine: the use of PR technologies. *International relations, public communications and regional studies*, 3(17), 98-108. [in Ukrainian]. [Петров П. Технології політичної комунікації в міжнародних відносинах України: використання PR-технологій. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2023. № 3(17), 98–108. DOI: <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2023-03-98-108>.]
- Petrov, P. (2021). Technologies of modern foreign policy communication: general theoretical characteristics. *Philosophy and political science in the context of modern culture*, 13(2), 117-121 [in Ukrainian]. [Петров, П. Технології сучасної зовнішньополітичної комунікації: загальна теоретична характеристика. *Філософія та політологія в контексті сучасної культури*. 2021. № 13(2). С. 117–121. DOI: <https://doi.org/10.15421/352131>.]
- Petrov, P. (2024). Peculiarities of the transformation of political and institutional communication relations with the internal and external environment under the influence of the digitalization process. *Epistemological Studies in Philosophy, Social and Political Sciences*, 7(2), 160-166 [in Ukrainian]. [Петров П. Особливості трансформації політико-інституційних комунікаційних відносин з внутрішнім та зовнішнім середовищем під впливом процесу цифровізації. *Epistemological Studies in Philosophy, Social and Political Sciences*. 2024. № 7(2), С. 160-166. DOI: <https://doi.org/10.15421/342455>.]
- Petrov, P., Vershyna, V., Holovko, I. (2025). The role of public diplomacy and paradiplomacy as a tool for strengthening political institutions in the digital dimension. *Philosophy and Political Science in the Context of Contemporary Culture*, 16(2), 215-221 [in Ukrainian]. [Петров П., Вершина В., Головко І. Роль публічної дипломатії та парадипломатії як інструмент зміцнення політичних інститутів у цифровому вимірі. *Філософія та політологія в контексті сучасної культури*. 2025. № 16(2). С. 215-221. DOI: <https://doi.org/10.15421/352462>.]

Mykhailiuk O. O.

Department of International Relations
Oles Honchar Dnipro National University
Nauky Ave., 72, Dnipro, 49045, Ukraine

RECONCEPTUALIZING SOFT POWER: THE ROLE OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN THE NEW ARCHITECTURE OF INTERNATIONAL RELATIONS

Summary

This article provides a comprehensive theoretical and analytical examination of the transformation of the soft power concept in the context of the digitalization of international relations. The aim of the study is to conceptualize and critically reassess soft power under conditions of digital transformation, with particular attention to the changes in its mechanisms, carriers, and ethical dimensions shaped by digital technologies, platform-based infrastructures, algorithmic mediation, and new forms of information interaction. The research is grounded in an interdisciplinary methodological approach that integrates political theory, digital humanities, international relations, and critical platform political economy. The article explores the dynamics of interaction between state and non-state actors within digital environments, analyzes contemporary instruments of influence – such as strategic narratives, cyber-symbolism, big data, and artificial intelligence – and identifies new spaces for the exercise of soft power, including social media platforms, metaverses, and virtual communities. Special attention is devoted to the cases of the United States, China, and Ukraine as representative examples

of distinct models of digital soft power. The study also highlights key risks associated with digital inequality, the deficit of global regulatory frameworks, and the absence of universally accepted ethical standards in the sphere of digital influence. The practical significance of the research lies in its potential application to the development of foreign policy strategies, the construction of a state's international image, and the formulation of regulatory frameworks for digital diplomacy. The article concludes that digital soft power is becoming a central mechanism in shaping a new architecture of global influence, thereby necessitating a fundamental reconsideration of traditional notions of power, legitimacy, and international interaction.

Key words: digital diplomacy, platform power, strategic narratives, international communication, digital inequality, democracy, artificial intelligence, cyber-symbolism.

Дата першого надходження статті до видання: 27.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 23.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026